

С. В. Кульчицький

Міжнародна комісія з розслідування голоду в Україні

КОМІСІЯ З РОЗСЛІДУВАННЯ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ 1932-33 Міжнародна

Створена у зв'язку зі зверненням Світового конгресу вільних українців до юристів і вчених-правознавців із проханням взяти участь у розслідуванні голодомору 1932–33 в УСРР. У лютому 1988 в Торонто зібралася комісія у складі 7-ми осіб: проф. права Лондонського університету, колиш. прокурора на Нюрнбернському процесі 1945–46 Дж. Дрейпера; проф. Університету Макгілла (Канада), колиш. голови Комітету захисту прав людини Секретаріату ООН Дж. Гамфрі; проф. Париз. університету, колиш. чл. Комісії з перегляду франц. кримінального кодексу Дж. Левассера; проф. Буенос-Айрес. університету, президента Верхов. суду Аргентини Р. Левене; проф. міжнар. права Пенсильван. університету (США), колиш. посла США в Колумбії К. Олівера; проф. Стокгольм. університету Дж. Сандберґа; проф. Лувен. університету (Бельгія) Дж. Верховена. Комісія відмовилася від фінанс. підтримки позивача і почала роботу після того, як необхідні кошти були зібрані серед укр. діаспори у різних країнах світу. 23–27 травня 1988 проведено слухання у Брюсселі, 31 жовтня – 4 листопада 1988 – у Нью-Йорку, заключне засідання – 15–18 листопада 1989 у Лондоні. На них розглянуто свідчення, надані позивачем, серед них – матеріали комісії Конгресу США з голоду 1932–33 в Україні та перша в УРСР наук. публікація у г. «Вісті з України» (1988, № 3), на яку вказало посольство СРСР у Канаді. 27 червня 1988 на засіданні у м. Робертсбрідж (графство Сассекс, Велика Британія) розглянуто свідчення, надані журналістом М. Магґеріджем, який у березні 1933 їздив по Пн. Кавказу та Україні, після чого опублікував три статті про голод у г. «Manchester Guardian». Комісія дійшла висновку, що рад. керівництво 1930-х рр. проігнорувало у випадку з голодом осн. норми моралі, та визнала достовір. інформацію, яка підтверджувала існування складових елементів геноциду в подіях 1932–33 в УСРР. Зазначено, що голод і політика, в результаті якої він виник, не обмежувалися Україною, хоча тер. з укр. більшістю насел. переважали. Кілька чл. комісії виступили з окремою думкою щодо принцип. питань: Дж. Левассер кваліфікував голод 1932–33 як злочин проти людства, а не геноцид (його заг. висновок про події – геноцид по факту); Р. Левене підтримав Дж. Левассера і зазначив, що Конвенція про геноцид затв. ГА ООН 9 грудня 1948, тому її не можна застосовувати до події, яка відбулася на 15 р. раніше;

Дж. Сандберг зазначив, що тільки СРСР має підстави і компетенцію розглядати справу про голод 1932–33 у рамках Конвенції ООН про геноцид.

Рекомендована література

1. Международная комиссия по расследованию голода на Украине 1932–1933 годов. Итоговый отчет. 1990 год. К., 1992.

Бібліографічний опис:

Міжнародна комісія з розслідування голоду в Україні / С. В. Кульчицький //
Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І.
Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних
досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-4368>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України
([докладніше](#)).